

แผนพัฒนาด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพของประเทศ

ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ฉบับย่อ

คณะผู้จัดทำ

- คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี เพื่อพัฒนาระบบป้องกันควบคุมโรคแห่งชาติ
- คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี เพื่อพัฒนาระบบป้องกันควบคุมโรคแห่งชาติ

ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี เพื่อพัฒนาระบบป้องกันควบคุมโรคแห่งชาติ

นายแพทย์เจษฎา โชคดำรงสุข อธิบดีกรมควบคุมโรค

บรรณาธิการ

- นายแพทย์ธนรักษ์ ผลิพัฒน์ รองอธิบดีกรมควบคุมโรค
- นางสาวพรทิพย์ ศิริภาณุมาศ ผู้อำนวยการกองแผนงาน

ตรวจทาน กราฟฟิก และออกแบบรูปเล่ม

- นางสาวกัรตีกานต์ กัดสวัสดิ์
- นางสาววิภาวรรณ ศรีสุเพชรกุล
- นายวัฒนศักดิ์ ไสสุด

จัดพิมพ์โดย กองแผนงาน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม 2560

โรงพิมพ์ สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์

จำนวน 2,000 เล่ม

ISBN 978-616-11-3452-5

สารบัญ

6

ความสำเร็จ
ที่สำคัญในอดีต

8

ความท้าทายที่สำคัญ

10

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
ด้านการป้องกันควบคุมโรค
และภัยสุขภาพ
(พ.ศ.2560 - 2579)

12

วิสัยทัศน์

14

เป้าหมาย

20

คุณลักษณะ
ระบบป้องกันควบคุมโรค
ที่พึงประสงค์

22

ประชาชนได้รับการป้องกัน
ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ
ระดับมาตรฐานสากล
ภายในปี 2579

24

การพัฒนานโยบาย
มาตรการ และบริการ

26

การเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของระบบจัดการภาวะฉุกเฉิน
ทางสาธารณสุข

28

การยกระดับโครงสร้าง
พื้นฐานของระบบป้องกัน
ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

30

การปรับปรุง
ระบบบริหารจัดการ
และการพัฒนาความร่วมมือ

32

การพัฒนากำลังคน
ด้านการป้องกันควบคุมโรค
และภัยสุขภาพ

34

ความเชื่อมโยง
ยุทธศาสตร์ชาติ
กับการป้องกันควบคุมโรค
และภัยสุขภาพ

36

แนวทางการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์ 20 ปี
กรมควบคุมโรค

38

ประเด็นที่ต้องเร่งรัดปฏิรูป

ความสำเร็จที่สำคัญในอดีต

กวดล้าง

โรคไข้วรพิษ และโรคโปลิโอ

กำจัด

โรคเรื้อน

กำจัด

การถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก

ลด

ภาระจากโรคติดต่อสำคัญหลายโรค
เช่น คุดทะราด โทฟอยด์ อหิวาตกโรค
โรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน โรคเอดส์ เป็นต้น

ควบคุม

มาลาเรียส่งผลให้ลดอัตราการตาย
ของประชาชนได้อย่างชัดเจน

ควบคุม

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ในโรงพยาบาล

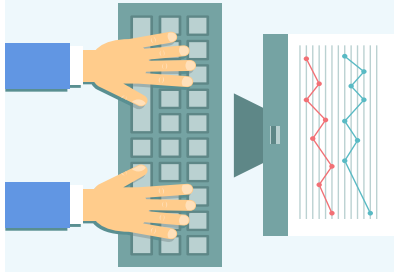
ลด

อัตราการสูบบุหรี่ในประชากร
จากกว่าร้อยละ 40
ลงมาเหลือเพียงร้อยละ 20 ของประชากรรวม

มีระบบ

เฝ้าระวัง และระบบการพัฒนา
นักระบาดวิทยาที่เป็นที่ยอมรับ

ความท้าทายที่สำคัญ

การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของ**เทคโนโลยี**ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
จะมีผลต่อการเลือกนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันควบคุมโรค

ภาค**ธุรกิจ** และ**อุตสาหกรรม**จะมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพมากยิ่งขึ้น
ส่งผลต่อกลไกการจัดการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความรวดเร็วของการสื่อสารในยุค **social media** ประกอบกับ
ความตื่นตัวด้านสุขภาพจะทำให้ข่าวสารสามารถเผยแพร่ไปได้
อย่างรวดเร็ว

ระบบหลักประกันสุขภาพกับแนวคิดการลงทุนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ
ป้องกันโรคให้กับประชาชนของหน่วยบริการ

การกระจายอำนาจและระดับของความตื่นตัวของ**ท้องถิ่น**จะมีผลกระทบ
ให้การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพื้นฐานในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน

- ▶ การเพิ่มขึ้นของ**ประชากรผู้สูงอายุ** ทำให้โรคไม่ติดต่อจะเป็นภาระโรคที่สำคัญในอนาคต ทั้งยังจะส่งผลกระทบต่อภาวะทางการเงินของระบบสุขภาพอีกด้วย
- ▶ ความเป็น**สังคมเมือง**มากขึ้น ก้าทายรูปแบบการป้องกันควบคุมโรคแบบเดิมๆ
- ▶ **โลกเชื่อมโยงถึงกันรวดเร็ว** โรคระบาดก็แพร่เร็ว แต่ความต้องการจะร่วมมือกันก็มีมากขึ้น
- ▶ แม้อุบัติการณ์โรคติดต่อในภาพรวมจะลดลง แต่จะเป็นประเด็นที่สร้างผลกระทบต่อ**ความมั่นคง เศรษฐกิจ** และ**สังคม**ได้ในระดับที่สูง โดยเฉพาะโรคติดต่ออันตราย
- ▶ การควบคุมปัจจัยเสี่ยงมีความ**ซับซ้อน**มากขึ้น เนื่องจากมีรากฐานของปัญหาจากการพัฒนาการของ**ระบบเศรษฐกิจ** และ**ค่านิยม**ที่เปลี่ยนไป นอกจากนี้ บางประเด็นอาจมีผู้เสียประโยชน์ คอยขัดขวางการดำเนินงาน

บริบท

วิสัยทัศน์
ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ 20 ปี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านสาธารณสุข

1. ด้านความมั่นคง

3. ด้านก
ศักยภาพ

5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติให้
สู่ความมั่นคงและยั่งยืน

PP Excellent

Service B

ยุทธศ
ด้านการป้องก
(

มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

การพัฒนาและเสริมสร้าง
คุณภาพคน

4. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค
และความเท่าเทียมกันทางสังคม

ดีเพื่อการพัฒนาประเทศ

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

Excellent

Governance Excellent

People Excellent

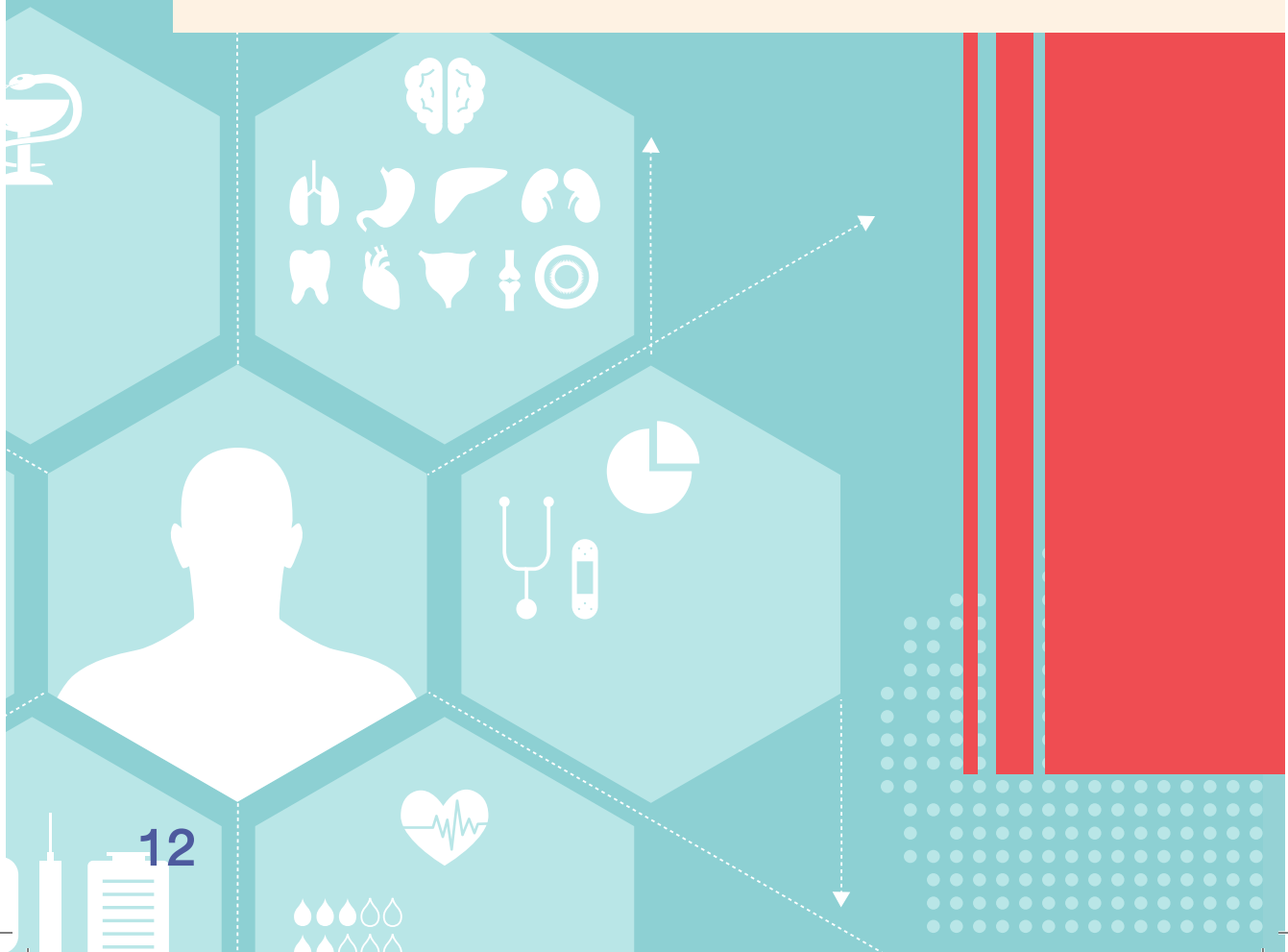
วิสัยทัศน์ชาติดระยะ 20 ปี
ป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ
(พ.ศ. 2561 - 2580)

วิสัยทัศน์

ประชาชนได้รับการป้องกัน

ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

ระดับมาตรฐานสากล ภายในปี 2580

VISION

เป้าหมาย

1.

P&P excellence

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1.1	จำนวนผู้ป่วยโรคโปลิโอ	ไม่พบผู้ป่วยโปลิโอรายใหม่
1.2	จำนวนผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอชไอวี	จำนวนผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอชไอวีลดลงร้อยละ 80
1.3	อุบัติการณ์วัณโรค	น้อยกว่า 10 ต่อประชากร 100,000 คน
1.4	อัตราป่วยโรคมาลาเรีย	ไม่เกิน elimination target
1.5	อัตราตายโรคหลอดเลือดหัวใจ	ลดลงร้อยละ 25
1.6	ความชุกของผู้สูบบุหรี่ของประชากรไทย อายุ 15 ปี	ลดลงร้อยละ 50
1.7	ปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์ต่อประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป	ลดลงร้อยละ 40
1.8	อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี	ลดลงร้อยละ 80
1.9	อัตราป่วยโรคพิษโลหะหนักในประชากรอายุ 0-14 ปี ในพื้นที่เสี่ยงสูง	ไม่เกิน 0.1 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน
1.10	ระดับสมรรถนะของระบบป้องกันควบคุมโรคตามเกณฑ์ของกฎอนามัยระหว่างประเทศ	ได้ผลการประเมินในระดับสูงสุด (หรือระดับ 5) ทุกตัวชี้วัด

2. Service excellence

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
2.1	ความชุกของ Primary MDR-TB	ลดลงร้อยละ 50
2.2	ความชุกของโรคติดเชื้อ ในโรงพยาบาล	ลดลงร้อยละ 25
2.3	ร้อยละของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่สามารถควบคุมระดับความดัน โลหิตได้	ร้อยละ 90
2.4	ร้อยละของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาล ในเลือดได้	ร้อยละ 90
2.5	อัตราป่วยตายของผู้ป่วยโรคติดต่อ อันตราย	ไม่สูงกว่าอัตราป่วยตายของประเทศ พัฒนาแล้ว

3.

People excellence

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
3.1	อัตราส่วนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านระบาดวิทยาภาคสนามที่ผ่าน การฝึกอบรมต่อจำนวนประชากร	ไม่น้อยกว่า 1 ต่อประชากร 200,000 คน
3.2	จำนวนหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรค ที่สามารถสอบสวนควบคุมโรค ติดต่ออันตรายและภัยตามกฎหมาย อนามัยระหว่างประเทศได้	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนอำเภอ

4.

Governance excellence

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.1	ระยะเวลาที่ใช้ในการ activate EOC	ไม่เกิน 120 นาที
4.2	จำนวนผู้ป่วยโรคติดต่ออันตรายที่เกิดขึ้นใน Generation ที่ 2	ไม่พบผู้ป่วยโรคติดต่ออันตรายใน generation ที่ 2
4.3	จำนวนผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับอันตรายจากภัย (เคมี กัมมันตรังสีและนิวเคลียร์) หรือติดเชื้อโรคติดต่ออันตรายจากการปฏิบัติงาน	ไม่มีผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตรายจากภัย หรือติดเชื้อโรคติดต่ออันตรายจากการปฏิบัติงาน
4.4	ร้อยละของหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรคที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านธรรมาภิบาล	ร้อยละ 100
4.5	ร้อยละของหน่วยบริการสุขภาพที่มีการจัดบริการด้านการป้องกันควบคุมโรคตามมาตรฐาน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

คุณลักษณะระบบป้องกัน ควบคุมโรคที่พึงประสงค์

ยึดหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้น
“การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน
เชื่อมโยงไทยสู่ประชาคมโลก”

มีประชาชน
เป็นศูนย์กลาง

คุณลักษณะ

ระบบป้องกัน

ควบคุมโรค

ที่พึงประสงค์

การสร้างความเข้มแข็ง
ด้วยการใช้ปัญญา
และนวัตกรรม

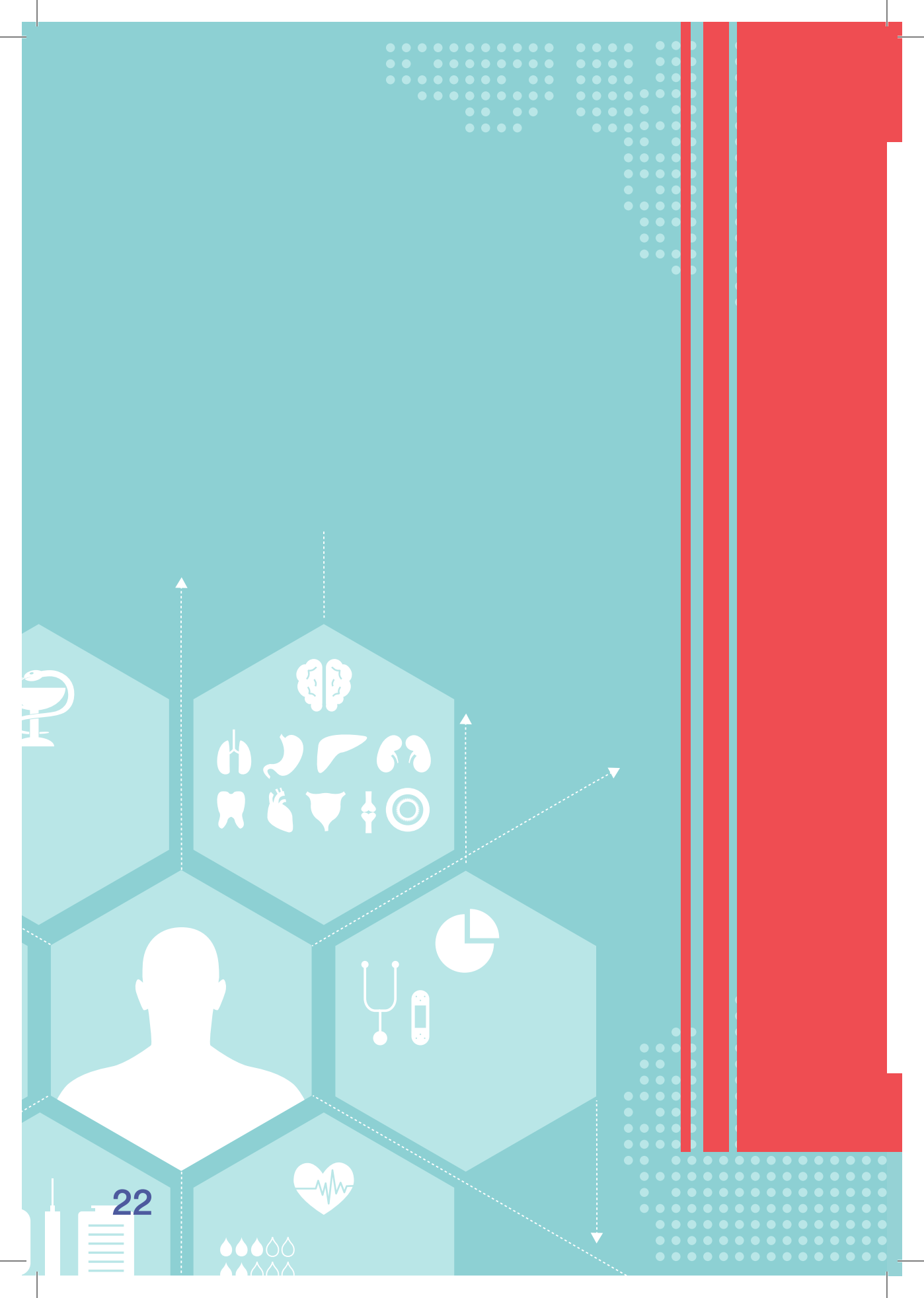

ยึดหลักธรรมาภิบาล

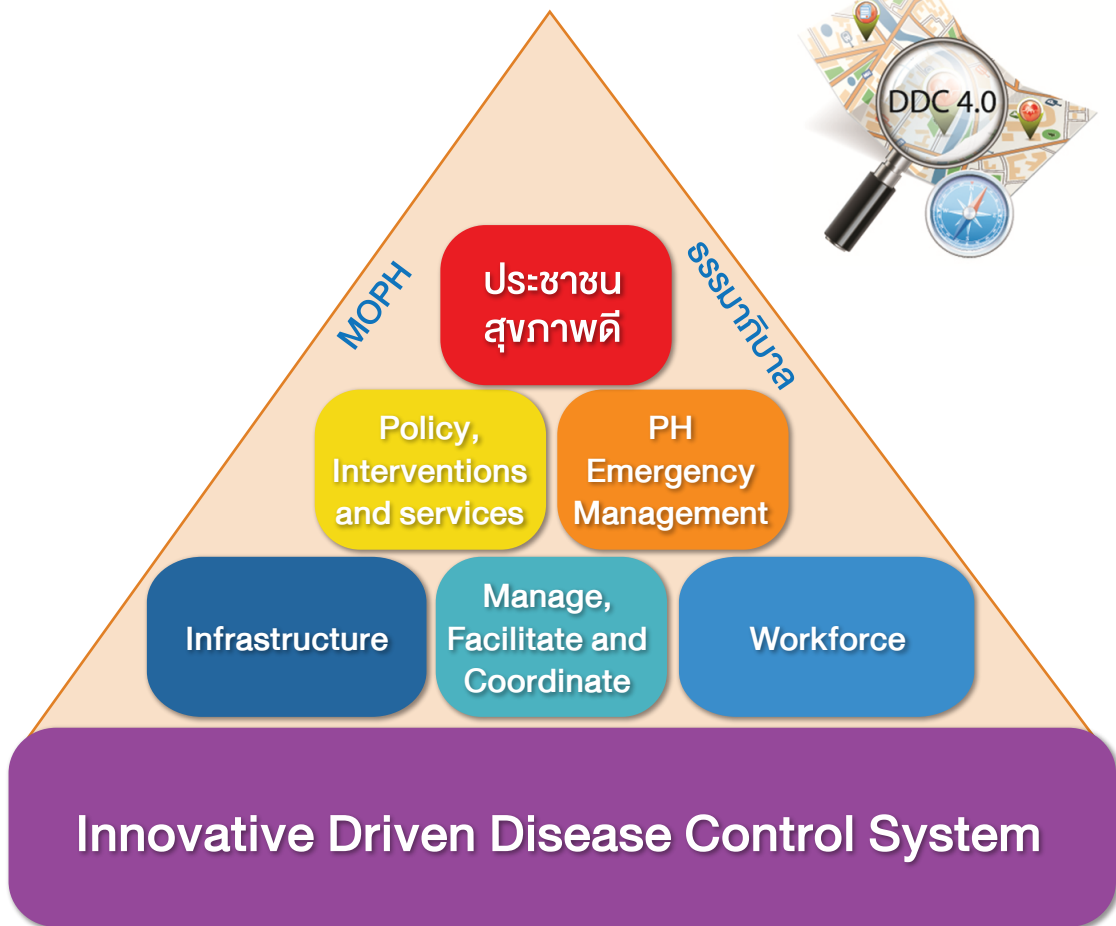

ความคุ้มค่า
(value for money)

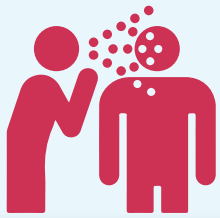

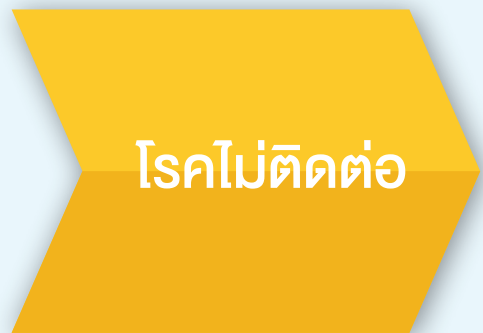
ประชาชนได้รับการป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ภายในปี 2580

การพัฒนา นโยบาย มาตรการ และบริการ

โรคติดต่อ

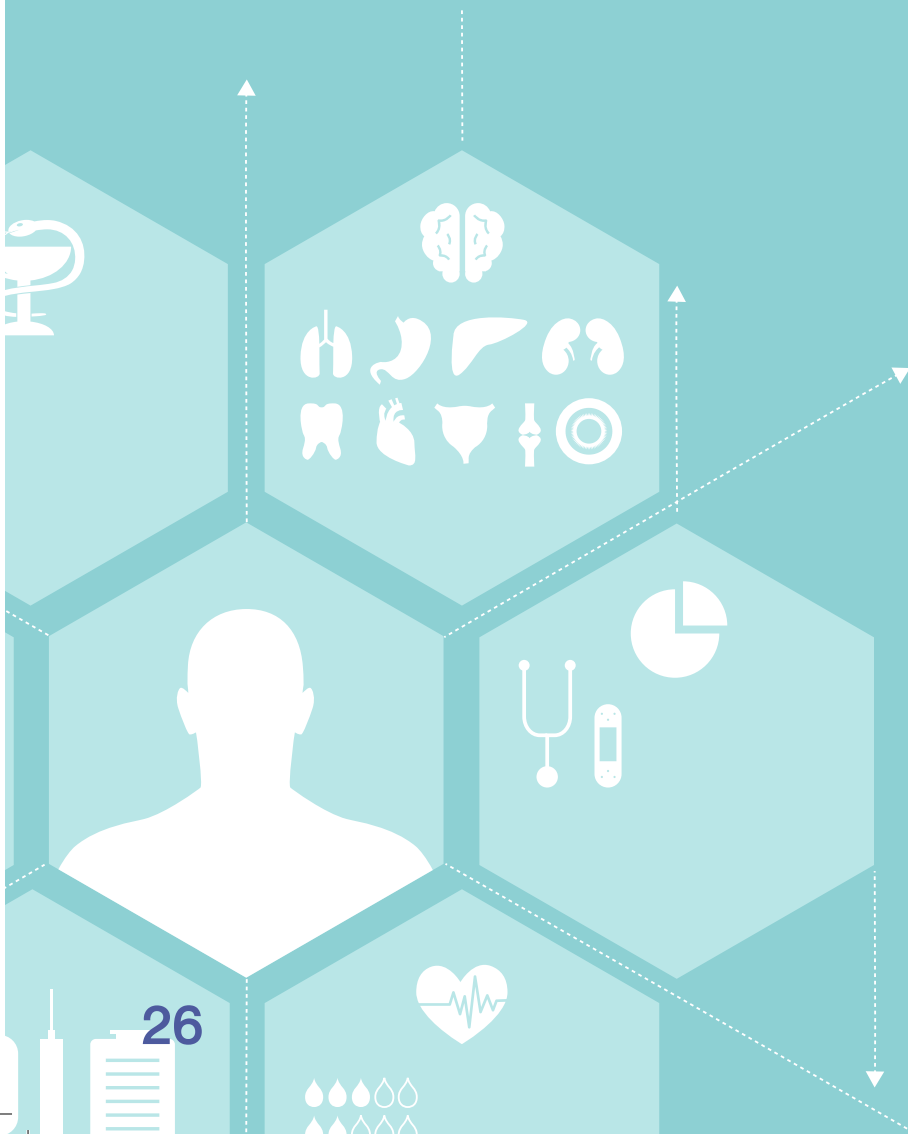
โรคไม่ติดต่อ

โรคจาก
สิ่งแวดล้อม

โรคจาก
การประกอบอาชีพ

การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของระบบจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

Emergency Operations Center

การดูแลรักษาผู้ป่วย

Risk Communication

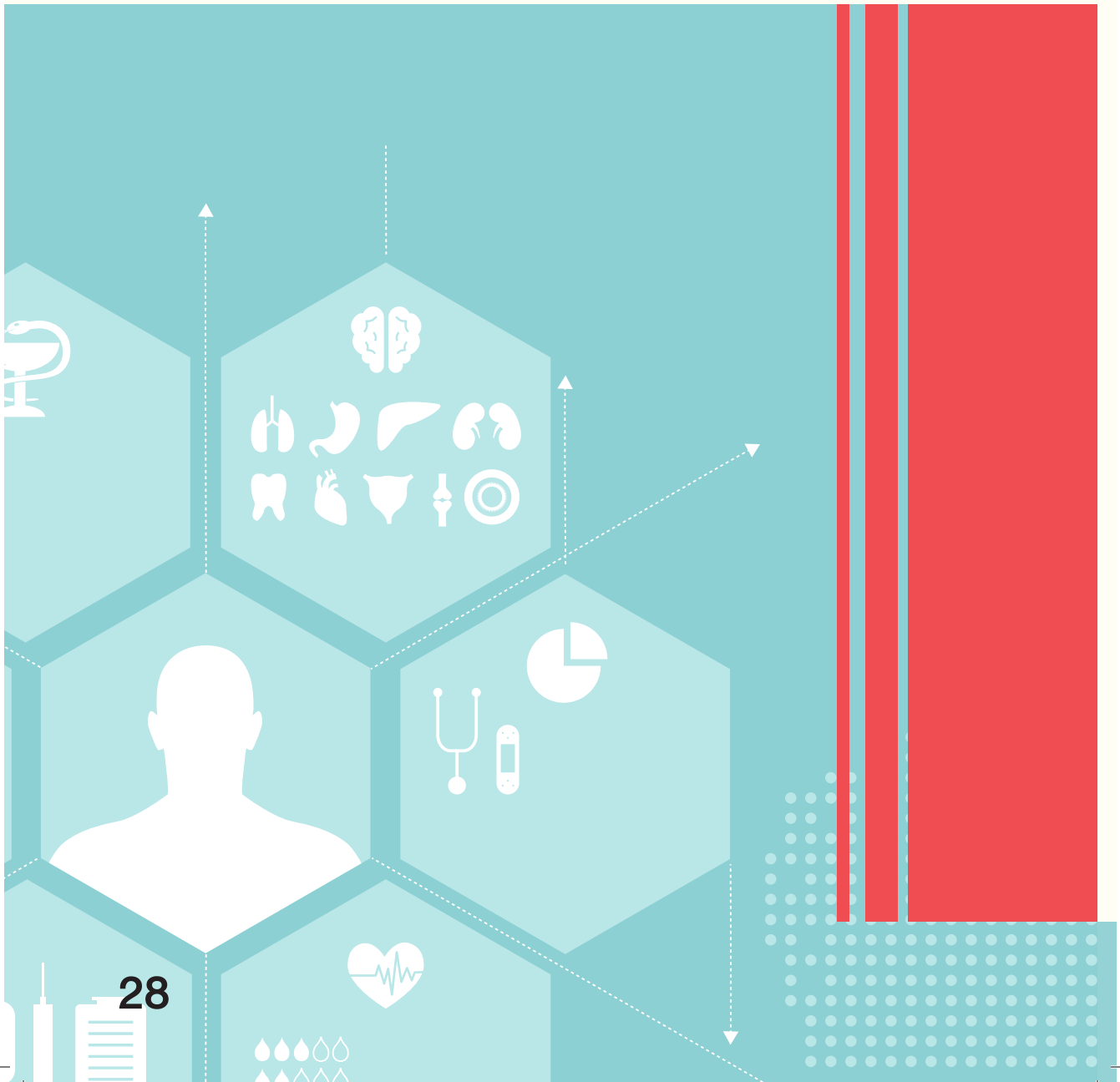
Point of Entry

การทำงานร่วมกับหน่วยงาน
ฝ่ายปกครองและฝ่ายความมั่นคง

การยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน ของระบบป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

ระบบเฝ้าระวังและ
ระบบข้อมูลสารสนเทศ

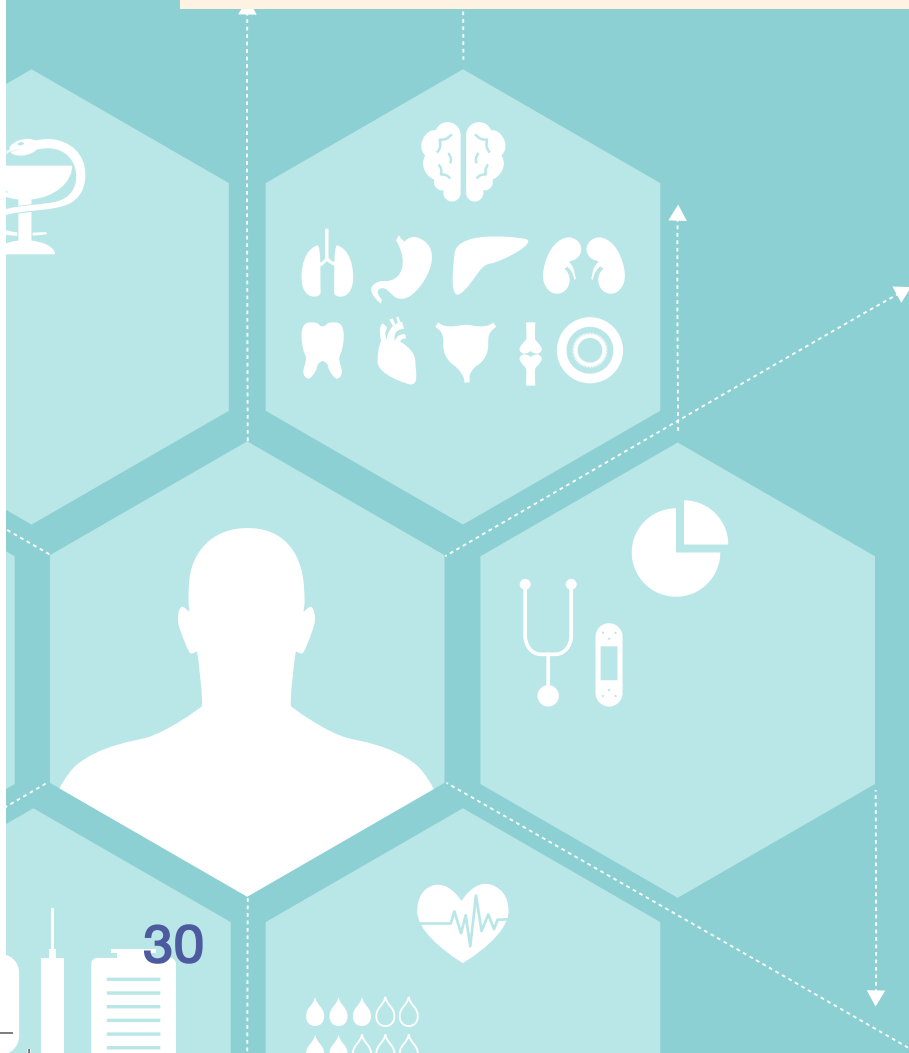
ระบบวิจัย
การจัดการความรู้
และการพัฒนานวัตกรรม

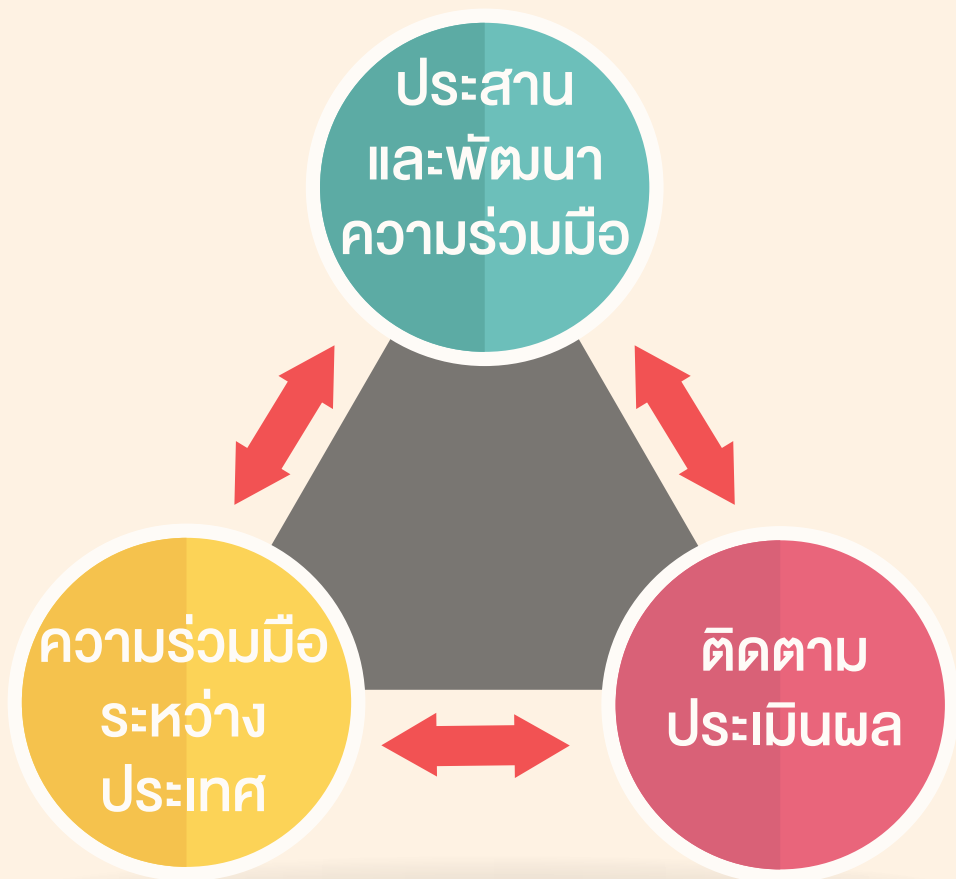

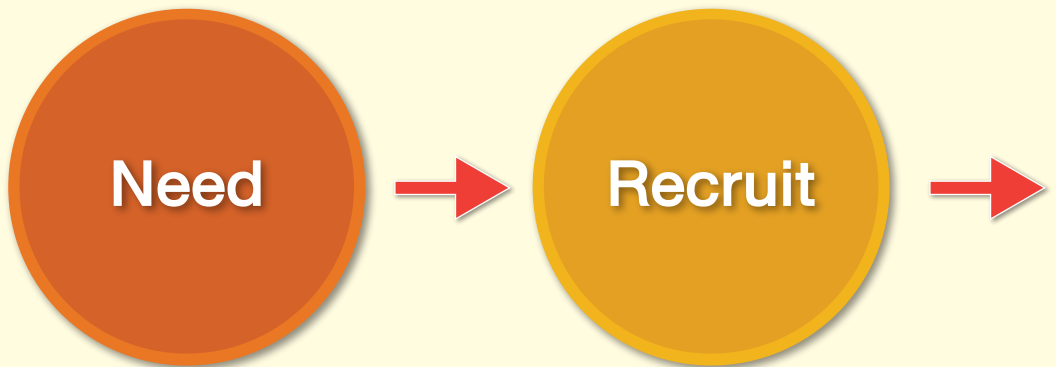
ห้องปฏิบัติการ
ทางสาธารณสุข

การปรับปรุงระบบบริหารจัดการ และการพัฒนาความร่วมมือ

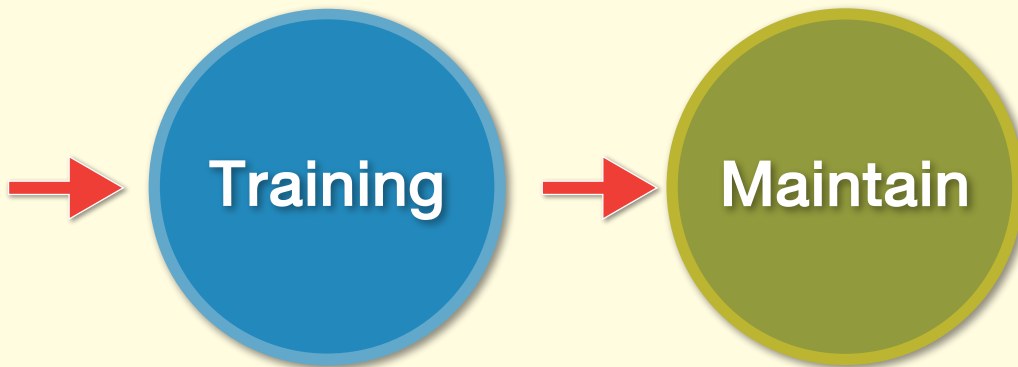
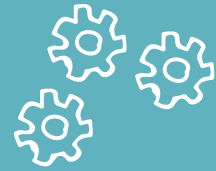

- การวิเคราะห์ Real need และสมรรถนะที่จำเป็น (competency mapping) ร่วมกับพิจารณาข้อกำหนดตาม
  - ◆ IHR & GHSA
  - ◆ พ.ร.บ. โรคติดต่อ
- กำหนดทิศทางการดำเนินนโยบาย เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์

- การรับผู้ที่มีความเหมาะสม

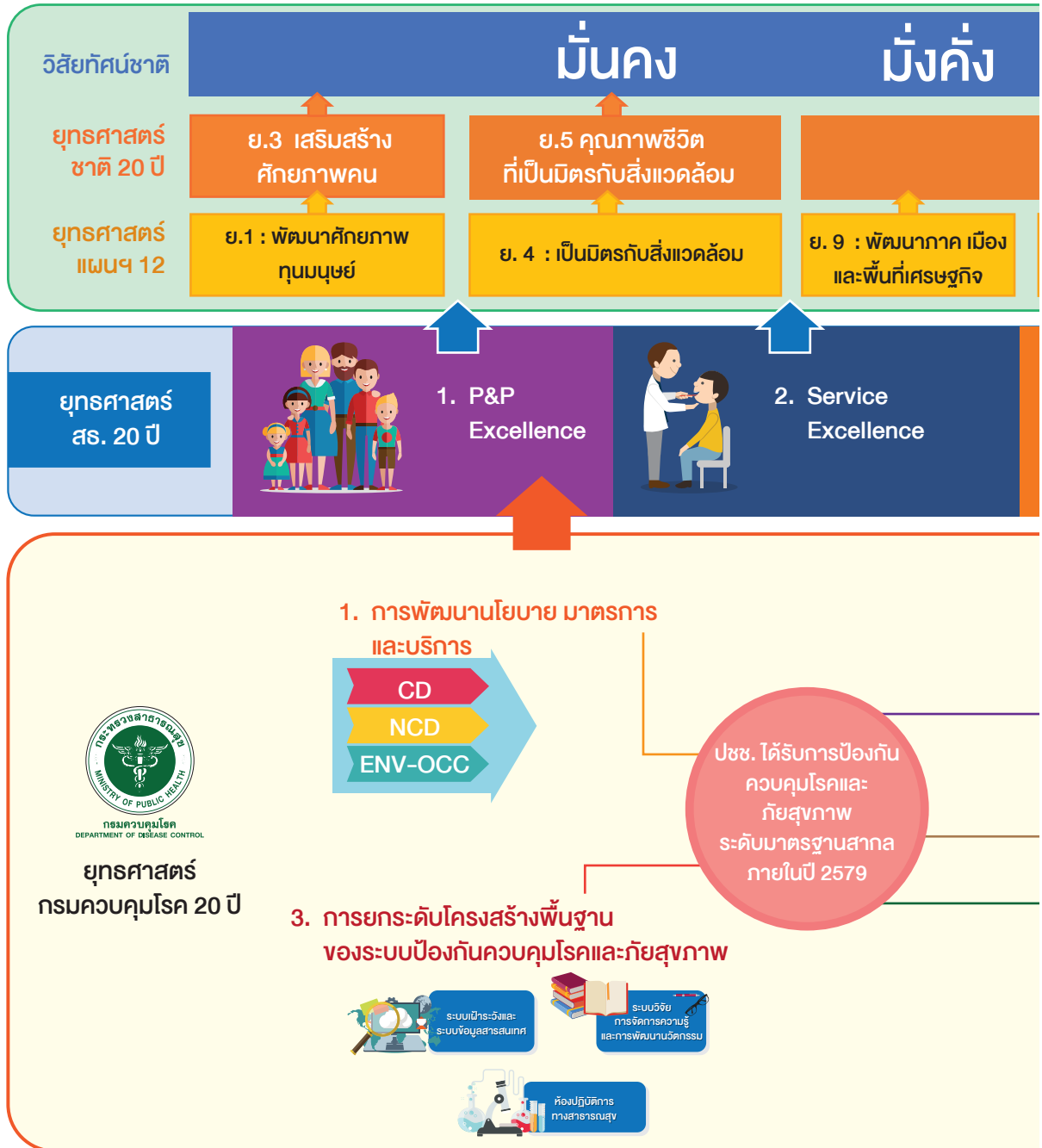
การพัฒนากำลังคน ด้านการป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพ

- การประสานงานร่วมกันระหว่าง
หน่วยวางแผน หน่วยผลิต
และผู้ใช้กำลังคน
- การจัดหลักสูตรให้เหมาะสม
- การเพิ่มจำนวนและคุณภาพ
อาจารย์ผู้ฝึกสอน
- การนำ Computer Assisted
Instruction มาใช้
- ขยายวิชาชีพ
- เสริมสร้างความร่วมมือ
ในการฝึกอบรม

- การจัดระบบ HRM
- การจัดระบบให้สามารถพัฒนา
ความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง
- การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
- ค่าตอบแทน
- ความก้าวหน้า
- ค่าเสี่ยงภัย

ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ กับการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

ยั่งยืน

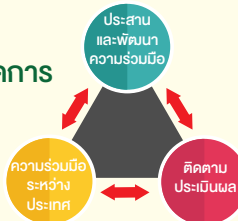
2. การเสริมความเข้มแข็งของระบบจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

- EOC
- Care & Service
- Risk Communication
- Point of Entry
- ภาคีเครือข่าย

5. การพัฒนากำลังคนด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

4. การปรับปรุงระบบบริหารจัดการและพัฒนาความร่วมมือ

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

ประชาชนได้รับ
ระดับมาตรฐาน

ค่านิยม

กระทรวงสาธารณสุข

M
O
P
H

(Smart Person:
Leader & Expertise)

(Innovation, Information,
Intervention, International standard &
Immediately response)

Innovative
Driven

Policy, Intervention
& Service

Infrastructure

Manage, P
and Co- c

ระยะที่ 1 :
ปฏิรูประบบ (พ.ศ.2561-2565)

ระยะที่ 2 :
สร้างความเข้มแข็ง (พ.ศ.2566-2570)

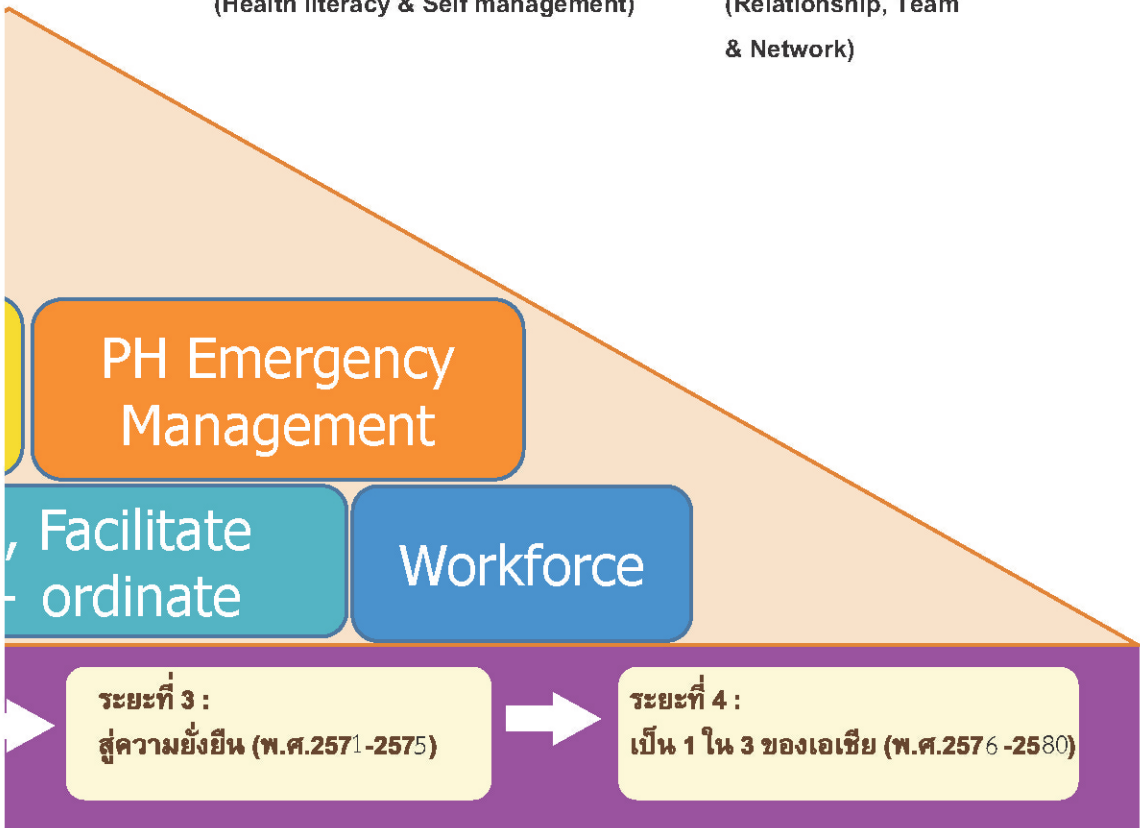

วิสัยทัศน์ 20 ปี กรมควบคุมโรค

การป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ
ของสากล ภายในปี 2580

P **People Centered**
ใส่ใจประชาชน
(Health literacy & Self management)

H **Humillity**
ถ่อมตน
อ่อนน้อม
(Relationship, Team & Network)

ประเด็นที่ต้องเร่งรัดปฏิรูป

Emergency Operations Center
(EOC)

Real time surveillance
& Strategic Information System

Bio-containment Unit

Public Health Laboratory

Smart NCD & Environmental-
Occupational Prevention Program

Intelligent Workforce

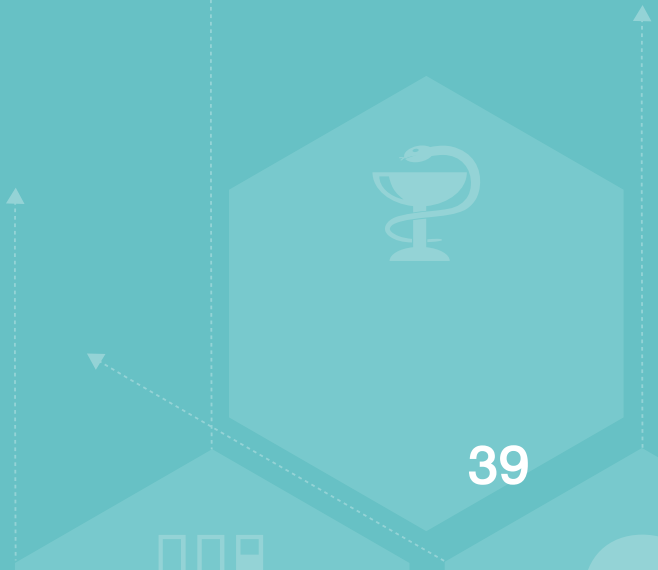
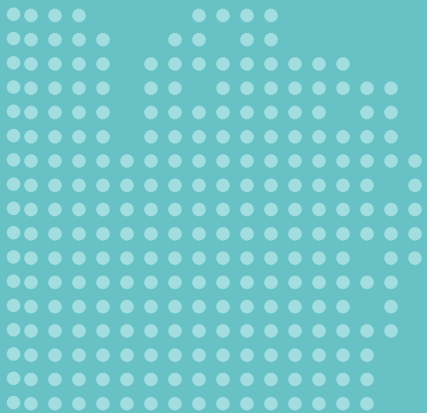
Health Literacy & Health life skills

Next Generation Risk Communication

Financial System

DDC